

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 339/2021-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária Juristi s. r. o., Popradská 66, Košice, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Pavol Gombos, proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k. ZpZ/110/Sa/01-436 z 22. septembra 2017, proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 7 Cob 16/2018-453 z 5. apríla 2018 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Obdo 25/2019 z 26. septembra 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. júna 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) č. k. ZpZ/110/Sa/01-436 z 22. septembra 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“), uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 Cob 16/2018-453 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 2 Obdo 25/2019 z 26. septembra 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“). Rozhodnutia všeobecných súdov uvedené v záhlaví tohto uznesenia navrhuje zrušiť, vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu sp. zn. ZpZ/110/Sa/01 (ďalej len „vyžiadaný spis“) vyplýva, že sťažovateľ ako predseda predstavenstva obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] v konkurze, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], podal v roku 2001 okresnému súdu návrh na zosúladenie údajov v obchodnom registri týkajúcich sa tejto spoločnosti. Konanie bolo okresným súdom vedené pod sp. zn. ZpZ/110/Sa/01 a sťažovateľ sa v priebehu konania okrem iného domáhal aj výmazu zápisu v časti

štatutárny orgán – „[REDAKOVANÉ], dátum vzniku funkcie: 15.3.2001, dátum zániku funkcie: 15.03.2006“.

3. Okresný súd uznesením č. k. ZpZ/110/Sa/01-436 z 22. septembra 2017 návrh sťažovateľa zamietol a určil, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov konania.

4. Krajský súd na základe odvolania podaného sťažovateľom uznesením č. k. 7 Cob 16/2018-453 z 5. apríla 2018 potvrdil napadnuté uznesenie okresného súdu a určil, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

5. Najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol dovolanie sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu krajského súdu a rozhodol, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Proti napadnutým rozhodnutiam všeobecných súdov označeným v záhlaví tohto uznesenia podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, argumentujúc že

a) všeobecné súdy sa v napadnutých rozhodnutiach nevysporiadali s rozsudkom krajského súdu č. k. 4 Cb 310/01-139 z 21. augusta 2002 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu č. k. 5 Obo 198/2004 z 25. apríla 2006, ktorým bolo právoplatne rozhodnuté, že odvolanie [REDAKOVANÉ] z funkcie člena predstavenstva a súčasná voľba [REDAKOVANÉ] za člena predstavenstva, na základe ktorých došlo ku 15. marcu 2001 k zápisu [REDAKOVANÉ] za člena predstavenstva v obchodnom registri obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] v konkurze (v čase zápisu [REDAKOVANÉ], pozn.) sú neplatné,

b) nezohľadnenie rozhodnutia najvyššieho súdu č. k. 5 Obo 198/2004 z 25. apríla 2006 nebolo zo strany všeobecných súdov nijako odôvodnené s výnimkou dovolacieho konania, keď najvyšší súd ako dovolací súd odôvodnil nezohľadnenie tohto rozhodnutia „iba výlučne z procesného hľadiska, t. j. že toto rozhodnutie nie je rozhodnutím dovolacieho súdu vyjadrujúceho názory, od ktorých sa odvolací súd odklonil“,

c) všeobecné súdy sa s rozsudkom krajského súdu č. k. 4 Cb 310/01-139 z 21. augusta 2002 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu č. k. 5 Obo 198/2004 z 25. apríla 2006 nevysporiadali, a to napriek tomu, že „sa dostali do ich dispozície“ a súdy mali povinnosť postupovať *ex officio*, čo zakladá nepreskúmateľnosť napadnutých rozhodnutí.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutými rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia.

III.1. K namietanému porušeniu práva na súdnu ochranu napadnutým uznesením okresného súdu

8. Pokiaľ ide o namietané porušenie práva na súdnu ochranu napadnutým uznesením okresného súdu, ústavný súd v prvom rade s poukazom na čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom

právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity. Z tohto princípu vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (pozri II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

9. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu bol prípustný riadny opravný prostriedok, a to odvolanie, ktoré sťažovateľ využil, a preto právomoc poskytnúť ochranu sťažovateľovmu právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy mal krajský súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v danom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu. Preto ústavný súd túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu práva na súdnu ochranu napadnutým uznesením krajského súdu

10. Ústavný súd konštatuje, že v danej veci je dvojmesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu krajského súdu vyplývajúca z § 124 zákona o ústavnom súde vzhľadom na dátum doručenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sťažovateľovi (14. apríla 2020) zachovaná.

11. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a vyžiadaného súdneho spisu vyplýva, že proti napadnutému uzneseniu krajského súdu bol prípustný opravný prostriedok, ktorý sťažovateľ využil, avšak v podanom dovolaní uplatnil len dôvod jeho prípustnosti podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Najvyšší súd ako súd dovolací o ňom následne konal a rozhodoval, pričom dovolanie sťažovateľa odmietol podľa § 447 písm. c) a f) CSP.

12. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. V § 420 CSP sú taxatívne vypočítané procesné vady konania takého stupňa závažnosti, pre ktoré je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu v merite veci alebo rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí. Prípustnosť dovolania podľa § 420 CSP je tak založená na princípe univerzality, čo znamená, že dovolaním možno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie skončilo, prípadne ktorým sa rozhodlo v merite veci.

14. Po preskúmaní obsahu dovolania (na č. l. 465 vyžiadaného spisu, pozn.) ústavný súd uvádza, že sťažovateľ dovolanie odôvodnil tým, že „*rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, ktoré vidí v odklone od právnych posúdení niektorých platne vykonaných avšak nezapísaných zmien v obchodnom registri v orgánoch spoločnosti Chemkostav HSV Humenné, a.s., (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Obo 198/2004)*“, čo podľa jeho názoru založilo prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Ústavný súd

konštatuje, že námietky predostreté v ústavnej sťažnosti, ktoré smerujú proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, sťažovateľ v dovolacom konaní neuplatnil.

15. Obsah normatívneho textu v § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia ich práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý súdny proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (vrátane vyhodnotenia súladu medzi skutkovými zisteniami a právnymi závermi na jednej strane a vykonanými dôkazmi na strane druhej), na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní a pod.

16. V prípade, že písomné vyhotovenie rozhodnutia súdu nižšej inštancie neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť (a okrem výnimočných prípadov pôjde) o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Pojem „procesný postup“ v § 420 písm. f) CSP je potrebné vyložiť v kontexte pojmu „právo na spravodlivý proces“, ktoré je dotknutým ustanovením garantované strane konania, a súčasťou práva na spravodlivý proces je pritom nepochybne aj náležité odôvodnenie rozhodnutia zodpovedajúce kritériám čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 559/2018).

17. Z uvedeného vyplýva, že dovolacie konanie sa nenachádza mimo ústavného rámca ochrany základných práv a slobôd vrátane pravidiel spravodlivého súdneho konania podľa ústavy, a preto označené znenie § 420 písm. f) CSP je potrebné interpretovať v tom zmysle, že najvyšší súd v dovolacom konaní má zákonom ustanovenú povinnosť posúdiť a následne rozhodnúť s ohľadom na obsah podaného dovolania, či v predchádzajúcich štádiách konania pred všeobecnými súdmi nedošlo k porušeniu základného práva dovolateľa na spravodlivý súdny proces v rozsahu, v akom tomuto základnému právu poskytuje ochranu v rámci svojej rozhodovacej činnosti ústavný súd (obdobne pozri napr. IV. ÚS 457/2020).

18. Meritórne preskúmanie relevantnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavným súdom v situácii, keď nevyužil právny prostriedok ochrany svojich základných práv v rozsahu, ktorý mu zákon účinne poskytoval, t. j. nepodal dovolanie aj podľa § 420 písm. f) CSP, hoci ho podať mohol a mal, by bolo porušením princípu subsidiarity ako kompetenčného princípu vymedzujúceho vzťah medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o ústavných sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. I. ÚS 728/2016).

19. Uvedené zakladá dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti sťažovateľa v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde pre neprípustnosť.

III.3. K namietanému porušeniu práva na súdnu ochranu napadnutým uznesením najvyššieho súdu

20. Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd vo vzťahu k sťažovateľom uplatnenej prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c) a f) CSP. Najvyšší súd konštatoval, že sťažovateľ v dovolaní uviedol len všeobecnú

charakteristiku nesprávnosti, ku ktorým podľa jeho názoru došlo v konaní pred prvoinštančným a odvolacím súdom, avšak neoznačil konkrétne rozhodnutia dovolacieho súdu vyjadrujúce právne názory, od ktorých sa odvolací súd odklonil a zaujal iný názor, než aký zodpovedá ustálenej rozhodovacej praxi, a to s poukázaním na to, že rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 198/2004 ani nie je rozhodnutím dovolacieho súdu ale súdu odvolacieho. Ďalej konštatoval, že sťažovateľ ani nešpecifikoval právnu otázku, ktorú by mal v dovolacom konaní vyriešiť.

21. Ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti konštatuje, že napriek tomu, že sťažovateľ je zastúpený advokátskou kanceláriou, táto v časti namietaného porušenia označených práv uznesením najvyššieho súdu nespĺňa náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom v zmysle § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Bez potreby bližších doktrínálnych záverov k právu na súdnu ochranu sťažovateľa je potrebné konštatovať, že ústavná sťažnosť nie je argumentačne koncipovaná tak, aby sa z nej dalo vyvodiť, ako malo napadnuté uznesenie najvyššieho súdu poškodiť sťažovateľa na ním označenom práve podľa ústavy, pretože absentuje odôvodnenie, teda argumentácia, relevantné námietky a prezentovanie súvislostí tykajúcich sa porušenia označeného práva vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu, resp. sťažovateľ nijako nepolemizuje so závermi najvyššieho súdu o odmietnutí jeho dovolania.

22. Odôvodnenie návrhu je pritom podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde zákonom danou podmienkou konania pred ústavným súdom. V tejto súvislosti ústavný súd už opakovane konštatoval, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde (§ 43 ods. 1 a § 123 ods. 1) vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia ktorých sa domáha, a to nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy.

23. Pretože predmetná ústavná sťažnosť v tejto časti neobsahuje náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde, a to relevantné odôvodnenie ako východiskový rámec ústavnej sťažnosti obsahovo korešpondujúce s návrhom na rozhodnutie vo veci samej, ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti v súlade s § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu